ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE
la proiectul Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară

Analiza impactului de reglementare la proiectul Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară a fost elaborată în temeiul art.20 litera e) din Legea nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

Prezenta analiză a impactului de reglementare a proiectului de lege reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor şi beneficiilor, a necesităţii adoptării modificărilor şi completărilor la legea nominalizată, impactul proiectului asupra activităţii de întreprinzător, asupra asigurării drepturilor şi intereselor întreprinzătorilor, consumatorilor şi ale statului.

I. DEFINIREA PROBLEMEI

Componenta juridică

Luînd în considerare angajamentele Republicii Moldova în contextul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, în particular a Acordului privind instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat şi Cuprinzător dintre Republica Moldova şi UE (ZLSAC), evoluţiile pe piaţa financiară, monetară şi valutară, consecinţele crizei financiare globale, modificarea cadrului legal în domeniile conexe (pieţei de capital, serviciilor de plată şi monedei electronice) a apărut necesitatea îmbunătăţirii cadrului legal aferent domeniului valutar.

Proiectul de lege este în concordanţă cu pct.267 din Planul naţional de acţiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016, aprobat prin Hotărîrea Guvernului 808 din 07.10.2014, care, în particular stabileşte obligativitatea elaborării unui proiect de lege pentru modificarea şi completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară, care va prevedea liberalizarea unor operaţiuni valutare de capital.

Art.5 alin.(1) lit.a) şi l) din Legea cu privire la Banca Naţională a Moldovei stipulează că Banca Naţională a Moldovei are atribuţia de stabilire a politicii monetare şi valutare de stat, precum şi atribuţia de reglementare valutară pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, art.2 alin.(1) din Legea privind reglementarea valutară stipulează că legislaţia valutară a Republicii Moldova include legea în cauză, Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei, alte acte legislative în partea ce reglementează raporturile aferente reglementării valutare, actele normative elaborate în vederea executării actelor legislative menţionate, inclusiv actele normative ale Băncii Naţionale a Moldovei, precum şi tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.

Stabilirea scopului proiectului Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară

Prin proiectul de lege se propune:

- liberalizarea unor operaţiuni valutare care în prezent sînt supuse autorizării din partea Băncii Naţionale a Moldovei (BNM), în special pentru băncile licenţiate şi entităţile reglementate şi supravegheate de Comisia Naţionala a Pieţei Financiare, precum şi a operaţiunilor valutare în sumă de pînă la echivalentul a 10000 euro;
- instituirea plafonului de 50000 de euro (sau echivalentul lor) pentru neaplicarea regimului de notificare asupra împrumuturilor /creditelor şi garanţiilor primite de la nerezidenţi;
- lărgirea categoriilor de credite /împrumuturi externe, asupra cărora se va aplica regimul de notificare la BNM;
- introducerea unor prevederi în legătură cu apariţia pe piaţa financiară a prestatorilor de servicii de plată nebancari;
- optimizarea utilizării numerarului la efectuarea operaţiunilor valutare;
- amendarea listei măsurilor de salvgardare;
- permiterea unităţilor de schimb valutar (USV) de a efectua operaţiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice şi prin intermediul aparatelor de schimb valutar;

- stabilirea termenului de valabilitate nelimitat pentru licenţa casei de schimb valutar şi cea a hotelului;

- concretizarea condiţiilor de licenţiere şi de activitate a unităţilor de schimb valutar, precum şi de efectuare a controlului valutar asupra USV şi de aplicare a sancţiunilor faţă de acestea;

- fortificarea protecţiei drepturilor consumatorilor – clienţi ai unităţilor de schimb valutar.

Motivul apariţiei problemei:

- asumarea de către Republica Moldova a obligaţiunii de liberalizare treptată a operaţiunilor valutare de capital în conformitate cu prevederile Acordului de Asociere;

- necesitatea optimizării procesului de obţinere a informaţiei statistice utilizate pentru întocmirea balanţei de plăţi;

- necesitatea detalierii cadrului legal în domeniul valutar în contextul Legii nr.114 din 18.05.2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, care permite de a presta servicii de plată şi prestatorilor de servicii de plată nebancari;

- utilizarea frecventă a numerarului la efectuarea operaţiunilor valutare;

- necesitatea introducerii unor noi măsuri de salvgardare ca urmare a consecinţelor crizei economice globale;

- existenţa unor impedimente la gestionarea lichidităţilor deţinute de către USV (obligativitatea băncilor licenţiate şi a caselor de schimb valutar de a asigura la începutul şi în timpul programului de lucru o sumă fixă pentru fiecare punct de schimb valutar);

- necesitatea sporirii nivelului de concurenţă pe piaţa operaţiunilor de schimb valutar în numerar cu persoanele fizice, inclusiv prin permiterea USV de a modifica cursurile de cumpărare şi vînzare pe parcursul zilei;

- excluderea eventualelor fraude la stabilirea şi aplicarea cursurilor de schimb valutar în numerar la anumite valute străine de către USV;

- reglementarea dreptului USV de a presta servicii de schimb valutar şi prin intermediul aparatelor de schimb valutar în contextul dezvoltării tehnologiilor bancare;

- necesitatea protecţiei drepturilor consumatorilor la efectuarea operaţiunilor de schimb valutar în numerar cu USV, inclusiv prin acordarea dreptului de a revoca operaţiunea de schimb valutar;

- necesitatea optimizării procesului de licenţiere a caselor de schimb valutar şi a hotelurilor care deţin puncte de schimb valutar, inclusiv prin eliminarea termenului de valabilitate a licenţei;

- necesitatea consolidării măsurilor aplicate caselor de schimb valutar şi hotelurilor de către BNM în contextul legislaţiei internaţionale şi naţionale în domeniul spălării banilor şi finanţării terorismului;

- necesitatea eficientizării sancţiunilor aplicate caselor de schimb valutar şi hotelurilor care deţin puncte de schimb valutar, în vederea ridicării nivelului de conformare cu reglementările existente.

Estimarea posibilelor consecinţe în cazul în care nici o acţiune nu este întreprinsă

Subiecţi ai proiectului legii sunt băncile licenţiate, prestatorii de servicii de plată nebancari, unităţile de schimb valutar, rezidenţii care efectuează operaţiuni valutare, inclusiv cele supuse autorizării /notificării, şi statul (în contextul aplicării măsurilor de salvgardare).

Scopul proiectului de lege este eficientizarea funcţionării pieţei valutare a Republicii Moldova, eliminarea autorizaţiilor la efectuarea de către rezidenţi a unor operaţiuni valutare, crearea condiţiilor necesare pentru desfăşurarea activităţii de prestare a serviciilor în cadrul operaţiunilor valutare de către prestatorii de servicii de plată, oferirea posibilităţii efectuării operaţiunilor de schimb valutar şi prin intermediul aparatelor de schimb valutar, îmbunătăţirea cadrului legal aferent licenţierii, funcţionării şi controlului asupra activităţii unităţilor de schimb valutar.

Astfel, în cazul în care nu va fi adoptat proiectul de lege, consecinţele vor fi atît de ordin economic (de exemplu: stagnarea concurenţei între persoanele care prestează operaţiuni de schimb valutar în numerar, posibilităţi mai mici de diversificare a portofoliilor de investiţii de către băncile licenţiate şi entităţile, a căror activitate este reglementată şi supravegheată de Comisia Naţionala a Pieţei Financiare, măsuri de salvgardare insuficiente pentru gestionarea eficientă a crizei), cît şi de ordin legal (de exemplu, posibile pretenţii din partea prestatorilor de servicii de plată nebancari în legătură cu lipsa cadrului legal mai detaliat pentru efectuarea operaţiunilor valutare).

II. IMPACTURILE POTENŢIALE

Costurile (impacturile negative majore).

Aprobarea proiectului de lege nu implică costuri majore (cum ar fi alocarea de mijloace financiare, implementarea tehnologiilor noi etc.), cu excepţia unor costuri legate de asigurarea de către persoanele juridice rezidente a notificării la BNM a împrumuturilor /creditelor primite de la nerezidenţi în cadrul operaţiunilor aferente investiţiilor directe, precum şi eventuale costuri în vederea ajustării activităţii USV, inclusiv în contextul modificării cursului valutar pe parcursul zilei.

Beneficiile (impacturile pozitive majore)

Pentru mediul de afaceri:

- diversificarea portofoliilor instrumentelor financiare şi efectuarea operativă a operaţiunilor cu instrumente financiare străine de către băncile licenţiate şi entităţile, a căror activitate este reglementată şi supravegheată de Comisia Naţionala a Pieţei Financiare;
- diversificarea portofoliilor de credite ale băncilor licenţiate prin acordarea creditelor financiare nerezidenţilor fără autorizarea din partea BNM;
- diminuarea cheltuielilor materiale şi cele de personal atît pentru rezidenţi, cît şi pentru BNM în contextul proceselor de autorizare şi notificare a operaţiunilor valutare;
- diminuarea costurilor administrative aferente prelungirii licenţei de către casele de schimb valutar şi hoteluri, în legătură cu excluderea termenului de valabilitate a licenţei;
- răsfrîngerea asupra prestatorilor de servicii de plată nebancari rezidenţi (în limita activităţilor permise acestor prestatori) a unei mari părţi a prevederilor referitoare la drepturile şi obligaţiile băncilor licenţiate aferente efectuării operaţiunilor valutare;
- diversificarea modalităţilor de prestare a serviciilor de schimb valutar prin aparatele de schimb valutar, fapt care poate avea drept consecinţă diminuarea costurilor administrative ale USV (de exemplu, micşorarea plăţilor de arendă a spaţiului);
- gestionarea mai eficientă a lichidităţilor deţinute de către USV, ca urmare a excluderii obligativităţii băncilor licenţiate şi a caselor de schimb valutar de a asigura la începutul şi în timpul programului de lucru a unei sume fixe pentru fiecare punct de schimb valutar;
- posibilitatea pentru USV de a modifica cursurile de cumpărare şi vînzare pe parcursul zilei.

Pentru BNM:

- stabilirea cadrului legal în corespundere cu angajamentele în contextul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană,
- posibilitatea obţinerii de informaţii statistice privind datoria externă privată a ţării şi prognozării plăţilor aferente deservirii datoriei externe private a ţării, precum şi întocmirii balanţei de plăţi a Republicii Moldova;
- dispunerea de sancţiuni mai eficiente care vor fi aplicate în cazul încălcărilor prevederilor legale de către casele de schimb valutar şi hoteluri;
- promovarea plăţilor fără numerar în cadrul operaţiunilor valutare.

Pentru consumatori:

- fortificarea protecţiei drepturilor consumatorilor, deoarece clientul USV va avea dreptul de a cere revocarea operaţiunii de schimb valutar în anumite condiţii;
- sporirea nivelului de concurenţă pe piaţa operaţiunilor de schimb valutar în numerar cu persoane fizice datorită dreptului USV de a modifica pe parcursul programului de lucru cursurile valutare aplicate.

III. EVALUAREA ABORDĂRILOR ALTERNATIVE

Alternativele se prezintă în următorul tabel:

Opţiunea 1. A nu face nimic.

Opţiunea 2. Adoptarea proiectului Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară.

Alternativa	Posibile avantaje	Posibile dezavantaje
Opţiunea 1 A nu face nimic	Nu au fost identificate.	1. Neconformarea la obligaţiunea de liberalizare treptată a operaţiunilor valutare de capital. 2. Existenţa cadrului legal insuficient în domeniul valutar pentru efectuarea operaţiunilor valutare de către prestatorii de servicii de plată nebancari rezidenţi. 3. Continuarea utilizării frecvente a numerarului la efectuarea operaţiunilor valutare. 4. Crearea impedimentelor în utilizarea aparatelor de schimb valutar în contextul lipsei cadrului legal. 5. Insuficienţa unui cadru legal aferent protecţiei drepturilor clienţilor unităţilor de schimb valutar.
Opţiunea 2 Adoptarea proiectului Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară	1. Creşterea concurenţei pe segmentul pieţei de schimb valutar în numerar cu persoane fizice, inclusiv prin posibilitatea modificării cursului valutar pe parcursul zilei. 2. Eliminarea autorizaţiilor BNM la efectuarea de către rezidenţi a operaţiunilor valutare în sumă de pînă la 10000 euro (sau echivalentul acestora). 3. Liberalizarea operaţiunilor cu instrumente financiare străine pentru băncile licenţiate şi entităţile a căror activitate este reglementată şi supravegheată de CNPF, precum şi a operaţiunilor cu instrumentele financiare emise de organizaţiile internaţionale – pentru toate categoriile de rezidenţi. 4. Eliminarea autorizării de către BNM a acordării creditelor de către băncile licenţiate în favoarea nerezidenţilor. 5. Îmbunătăţirea evidenţei datoriei externe private a ţării în scopul prognozării plăţilor aferente deservirii datoriei externe private a ţării, precum şi pentru întocmirea balanţei de plăţi a RM. 6. Crearea cadrului legal suficient pentru desfăşurarea activităţii de prestare a serviciilor în cadrul operaţiunilor valutare de către prestatorii de servicii de plată	1. Necesită ajustarea activităţii USV inclusiv în contextul modificării cursului valutar pe parcursul zilei. 2. Asigurarea de către persoanele juridice rezidente a notificării la BNM a împrumuturilor /creditelor primite de la nerezidenţi în cadrul operaţiunilor aferente investiţiilor directe.

	nebancari. 7. Posibilitatea efectuării operaţiunilor de schimb valutar şi prin intermediul aparatelor de schimb valutar. 8. Oferirea posibilităţii persoanelor fizice de a revoca operaţiunea de schimb valutar în numerar cu USV. 9. Îmbunătăţirea cadrului legal aferent licenţierii (inclusiv prin excluderea termenului de valabilitate a licenţei), funcţionării şi controlului asupra activităţii USV.	

IV. CONCLUZII ŞI RECOMANDĂRI.

Autorii analizei optează pentru Opţiunea a 2-a şi recomandă susţinerea proiectului Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară. Adoptarea prezentului proiect de lege este necesară, deoarece va contribui la atingerea scopurilor care au condiţionat elaborarea acestuia.

V. ANALIZA EXPERIENŢEI INTERNAŢIONALE

În vederea elaborării proiectului de lege a fost examinată practica altor state, cum ar fi România, Cehia, Bulgaria, Slovenia, Serbia, Kazahstan, Federaţia Rusă în domeniul valutar, în particular, în partea ce se referă la utilizarea aparatelor de schimb valutar.